

'Accountant moet leren kijken na maatschappij

De accountant moet zijn blikveld verruimen, zegt adviseur Jan Wietsma, die bij Full Finance onder andere accountantskantoren adviseert over hun strategie. "We hebben een nieuwe definitie van het begrip 'vertrouwensman van het maatschappelijk verkeer' nodig. Want het gaat tegenwoordig niet alleen meer om financiële informatie."

TEKST NART WIELAARD | BEELD SIMONE VAN ES

Welke vernieuwing in het vak is er nodig en waarom?

"Accountants moeten hun assurance-taken serieus nemen op een veel breder terrein dan nu het geval is. Als ze hun blikveld verruimen zullen ze zien dat er kansen zat zijn om dat te doen. Neem als voorbeeld een katoenen shirt. Maatschappelijk is het tegenwoordig relevant om te weten hoe dat shirt is gemaakt. Is er kinderarbeid aan te pas gekomen? Is het op milieuverantwoordelijke wijze geproduceerd? De textielbranche heeft op dat punt zelf een code, en controleert zelf of die code wordt nageleefd. Accountants zijn echter experts op het gebied van het volgen van een audit trail en zouden dus prima iets kunnen zeggen over herkomst en productiewijze van dat shirt. Zo zijn er legio voorbeelden in de maatschappij te bedenken. Denk bijvoorbeeld aan de opkomst van het concept *Cradle to Cradle* dat is gebaseerd op het gegeven dat al het afval in een

productketen ook weer wordt gebruikt als grondstof. Als accountants daadwerkelijk vertrouwenspersonen van het maatschappelijk verkeer willen zijn, moeten ze inspelen op dergelijke concepten."

Zit het maatschappelijk verkeer nu echt verlangend uit te kijken naar een accountant die een oordeel geeft over de milieuaspecten van een product?

'Het maatschappelijk verkeer heeft een andere verwachting dan toen Limperg zijn theorieën ontvouwde.'

"Een voorbeeld. Een meubelverkoper claimde een paar jaar geleden alleen maar verantwoord hardhout - volgens een keurmerk - te gebruiken in zijn assortiment. Uit onderzoek van een journalist bleek dat die claim niet klopte. De journalist - en

met hem vele anderen - begrijpt dan niet dat de accountant daar niet op heeft gewezen. Of dat terecht is doet niet terzake. Waar het om gaat is dat het maatschappelijk verkeer blijkbaar een andere verwachting heeft dan in de tijd toen Limperg zijn theorieën ontvouwde over de accountant als vertrouwenspersoon van het maatschappelijke verkeer. Destijds ging het bij het vertrouwen bijna alleen

maar om de deugdelijkheid van financiële informatie, tegenwoordig is financiële informatie maar een

klein onderdeel van het geheel. Niet alleen milieugerelateerde informatie wordt belangrijker. De maatschappij verwacht bijvoorbeeld ook dat een accountant oog heeft voor doelmatigheid en zich daarover uitsprekt als hij bepaalde signalen krijgt."

ar wat de bezighoudt'



Innovatie

Om innovatie van het accountantsvak te stimuleren publiceert 'de Accountant' in 'Op de Zeepkist' maandelijks een interview over een concrete suggestie voor vernieuwing. Deze interviews worden tevens gepubliceerd op de in juni 2008 gestarte 'innovatiesite' van het NIVRA (<http://innovatieplatform.nivra.nl/>). Met deze website wil het NIVRA informeren en inspireren over vernieuwing in het accountantsvak. Naast interviews bevat de site ook cases en een weblog rondom dit thema.

Een accountant moet dus meer lef tonen om zijn opinie te laten horen over uiteenlopende aspecten. Gevraagd en ongevraagd. Waarom doen accountants dat niet?
"Voor een deel pakken ze die kansen natuurlijk wel degelijk. Maar er zijn een paar factoren die remmend werken. De juridisering is er daar een van: accountants vinden het nu te riskant om zich over dit soort zaken uit te spreken. En de reflex om alles dicht te timmeren in regels en richtlijnen is sterk. De beroepsgroep moet manieren vinden om daarmee om te gaan, en zich meer uit te spreken. Een grotere belemmering dan die juridisering is echter dat de accountant te weinig om zich heen kijkt naar wat de maatschappij bezighoudt."

De accountant is contactgestoord?

"Er is te weinig interesse in wat er buiten de branche allemaal gebeurt. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat ze weinig belangstelling hebben voor kunst en

cultuur. En uit eigen ervaring weet ik dat zaken als mondialisering, de opkomst van XBRL, outsourcing en dergelijke nauwelijks bekend zijn bij veel accountants. Die bredere kijk is overigens niet alleen nodig om een bredere assurance te bieden. Het is voor een aantal kantoren ook een kwestie van puur zelfbehoud. Kantoren die vooral in de samenstelpraktijk opereren krijgen de komende jaren namelijk te maken met een stroomver-

'Het gaat misschien wel te goed in de branche.'

snelling in het gemak waarmee jaarrekeningen en aangiften zijn te produceren. Het proces wordt als gevolg van XBRL, de koppeling van internet boekhouden met online bankieren en banken die zich op het terrein van boekhoudingen begeven in hoog tempo eenvoudiger. Die kantoren

moeten dus hun toegevoegde waarde gaan zoeken in advies rondom die informatie, niet in het samenstellen van de informatie."

De toegevoegde waarde van samenstellen daalt in rap tempo naar nul. Maar ook dat kwartje lijkt bij veel accountants nog niet te vallen. Hoe komt dat?

"Het gaat misschien wel te goed in de branche. De tarieven blijven hoog, onder andere doordat er nog steeds krapte is op de arbeidsmarkt. Het management van accountantskantoren kan daardoor in de 'comfort zone' blijven opereren. Dat gaat nog steeds goed. Maar als je in je comfort zone blijft, veroudert je kennis heel snel. Je hebt dan niet door dat de wereld verandert." □